

Молитва за прославу Ісповідника Віри Патріярха Йосифа

Пресвята Тройце, слава і хвала Тобі за ласки, уділені Пастирю Української Католицької Церкви, Служі Божому Йосифу Сліпому, і за те, що в ньому Ти дала нам світлий зразок непохитності у вірі і геройської витривалості оборонця Твоєї переслідуваної Церкви і правдивого свідка розп'ятого Христа впродовж 18 довгих років сибірської каторги.

Через його заслуги і посередництво, дай нам силу йти за Христом хресною дорогою і допоможи нам одержати ласку, якої дуже потребуємо і про яку сьогодні прохаємо (*сказати яку*), щоб ця випрошена ласка стала спонукою піднесення на Престоли Твого доброго, сильного, вірного сина Твоєї Церкви.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

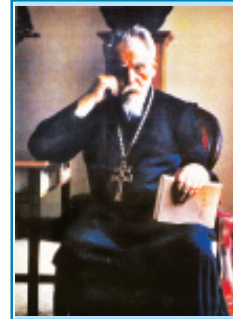
Дизайн та друк:

Товариство українців католиків "Свята Софія"
7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027.

Тел.: 215-635-1555

веб-сторінка: <http://stsofia.us>

електронна адреса: st.sophiara@yahoo.com

Центр Студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого

7911 Whitewood Rd.
Elkins Park PA 19027
215-635-1555

Обіжник Ч.4 осінь 2013

«Патріярх Йосиф Сліпий: до 50-ліття звільнення, прибуття до Риму та заснування УКУ». Літня школа Інституту св. Климента Папи Українського Католицького Університету в Римі

З нагоди 50-річчя звільнення Патріярха Йосифа (Сліпого) з 4 до 11 липня в Інституті святого Климента Папи в Римі проходила літня школа. Учасники вивчали так званий «римський період» біографії Патріярха, його погляди на догматичні та історичні основи УГКЦ.

Звертаючись до учасників, о. д-р Іван Дацько, директор Інституту, розповів про заснування Українського католицького університету у «вічному місті», його місію та завдання згідно із заповітом Патріярха Йосифа: «Для Патріярха служіння науці стояло нарівні з його священничим служінням та свідченням ісповідника. Завданням новоствореного університету було виховання молодого покоління, готового присвятити себе науці й застосовувати набуте знання в житті».

Навчальна програма літнього академічного курсу ознайомила учасників зі спадщиною Патріярха Йосифа в Римі, курс лекцій та семінарів. Лекторами школи є викладачі різних наукових інституцій та університетів з України та з-за кордону. У понеділок, 8 липня, відбувся семінар-презентація фондів історичного архіву УГКЦ у Римі, а його дослідники розповіли про упорядкування й опрацювання архівних матеріалів. Навчальний курс закінчився Божественною Літургією в четвер, 11 липня.

Програма школи передбачала дві форми занять – лекцію та семінар. Вступна доповідь програми, що її виголосив довголітній співпрацівник Патріярха Сліпого о. Іван Музичка, висвітлила здобутки та виклики «римського періоду» діяльності Ісповідника Віри. Український Католицький Університет св. Климента (УКУ), запланований як спадкоємець Греко-Католицької Богословської Академії у Львові, був заснований 8 грудня 1963 у Римі митрополитом Йосифом Сліпим

Учасники літньої школи УКУ під час подорожі до монастиря в Гроттаферрата, де Патріярх Йосиф провів перші тижні після приїзду до Риму із тюремного ув'язнення в лютому 1963 року (світлина: з архівів Інституту св. Климента Папи)

безпосередньо по його звільненні з заслання; він і очолив УКУ як ректор. Завданням університету є розвиток української науки, підготовка молоді до наукової праці та водночас прищеплення моральних основ, проголошених Католицькою Церквою. Осередок УКУ в Римі—це можливість для України по-новому поглянути на свою спадщину через призму європейських надбань України та західних зв'язків українців. Це також можливість безпосереднього контакту із західноєвропейськими релігійними та світськими інституціями для поширення слова про Україну та для поступової інтеграції українського доробку у загальноєвропейський контекст. За словами о. Івана Дацька, «Інститут святого Климента Папи в Римі часто організовує літні школи, щоб науковці мали можливість краще вивчити спадщину визначних постатей в історії УГКЦ, а відтак - зрозуміти сучасний стан та розвиток нашої Церкви». Сьогодні це осередок УКУ в Римі, а його основне завдання - сприяти академічному обміну між УГКЦ та Ватиканом через організацію міжнародних конференцій, а також продовження традиції літніх шкіл, закладеної Патріярхом Йосифом.

Прес-служба Центру студій спадщини Патріярха Йосифа

Івана та послання до семи церков» (Pelikan, с. 222).

Зі слів Патріярха виникає, що, попри хвилювання, він подивляв організацію Української Католицької Церкви в США. Його два наступники були особами, тісно пов'язаними із УГКЦ в Америці. Патріярх Мирослав Любачівський емігрував до США молодим священником у 1947 році, а Патріярх Любомир Гузар – у 1950 ще учнем середньої школи. Обидва працювали у семінарійній системі, створеній під проводом Митрополита Богачевського. У цьому випадку, Церква у діаспорі забезпечила свій провід за посередництвом двох власних священників. Ця Церква-донька не лише вистояла, але й допомогла своїй Церкві-матері.

Значна допомога мирян – фінансова та особиста – заохочувала Патріярха Йосифа кувати Українську Церкву, помісну та вселенську. Залишаючись вірною своїй спадщині, вона була свідомо свого головного обов'язку кожної Католицької Церкви, що його наголосив герой роману Морріса Веста Папа Кирило: «Ми однак віримо, віримо з непереможною силою, що нашим завдання є змінити хід історії через встановлення Царства Христового у серцях людей, аби вони могли створити для себе тимчасовий порядок, збудований на правді, справедливості, благодійності та моральному праві» (West, с. 283).

Патріярх Йосиф був ключовим елементом єдності та символом стражденної Церкви, яка не лише виживала, але й виконувала євангельську заповідь проповідувати Євангеліє усім народам.

Дехто вимірював турботу Патріярха про Українську Католицьку Церкву виключно принципами світських організацій. Для Блаженнішого, його покликання розігрувалося на драматичній основі, яку закладено 988 року під час хрещення України на берегах Дніпра у Києві. Його святим обов'язком та завданням було збереження цього безцінного

Візита Патріярха Йосифа до Філядельфії. Ліворуч: Митрополит Максим Германюк, ЧНІ (Вінніпег), Блаженніший Йосиф, Владика Ісидор Борезький (Торонто), Владика Ніль Саварин, ЧСВВ (Едмонтон), Владика Ярослав Габро (Чикаго), Митрополит Амброзій Сенишин (Філядельфія), Монс. Мирослав Харина, Владика Йосиф Шмондюк (Стемфорд). Травень 1973 року (світлина: з архівів ТССА)

духовного скарбу, ввіреного його народові. Він був свідомий того, що цей дар віри буде розсіяний по цілому світу. Патріярх Йосиф вів свою Церкву до кінця, тримаючи руку на плузі і ніколи не озираючись назад. Він не був тим, якого покликало продовжувати: це було завдання Христової Церкви, яка й надалі проповідує, молиться і живе.

(Переклад з англійської: Ірина Іванкович)

Патріарх Йосиф Сліпий на пластовій оселі “Вовча тропа”, НЙ. 7 серпня 1968 р. (світлина з архівів Лесі Храпливої-Щур)

роду незалежну, національну Церкву. Для зрозуміння нашої проблеми потрібне повне усвідомлення значення Помісної Церкви. Ми були і залишаємося Українською, Католицькою, Помісною Церквою, в єдності з Вселенською Церквою та Римським Архієреєм» (див. *Litterae-Nuntiae Patriarchae Kioviensis-Halicensis et Totius Rus'* (Rome: Castello Gandolphi, 1976, с. 98).

Висновки.

Патріарх Йосиф Сліпий розпочав написання свого *Заповіту* в 1970 році, а завершив в 1981 р. Цей *Заповіт* був виданий посмертно у формі буклету в 1984 році, разом із англійським перекладом Мирослава Татарина. Цей твір був також виданий у повному зібранні творів Патріарха (Pelikan, с. 221. Slipuj, *Opera Omnia*, Vol. XIV, с. 471-487). Саме у цьому Заповіті Блаженніший звертається до діаспори, внаслідок чого для багатьох діаспора набрала духовного виміру. Багато хто був переконаний, що українці католики перебували у розсіянні, або ж як старозавітній Йосиф, що був проданий у неволю власними братами, однак котрий приходив до зрозуміння Божої опіки над своєю долею: «Я, - Йосиф, ваш брат, якого ви продали в Єгипет. Але ви тепер не завдавайте собі жалю і не ятріть себе, що продали мене сюди: на те бо, щоб зберегти вас при житті, Бог послав мене перед вами» (Буття 45, 5-6).

Отож тепер, колишня жертва нерозбірливої економіки та соціальних факторів, Українська Католицька Церква взяла на себе почесну місію євангелізації. Все ж, єдність залишається ключовим фактором у цій справі: «Для української діаспори у цілому світі, а особливо в Північній Америці, мобільність та змішані подружжя залишаються головними причинами можливого відходу від Католицької віри, але відкривають водночас нові можливості. Саме до Церков української діаспори Сліпий гаряче звертається у своєму Заповіті із закликом залишатися вірними та не забувати української мови, закликом, який побудований у формі перших глав Одкровення св.

Патріарх Йосиф Сліпий і Українська Греко-Католицька Церква у Сполучених Штатах Америци – *Ex Oriente Lux* (Світло зі Сходу)

О. д-р Іван КАЩАК

Святе Письмо говорить, що віра – «то підстава сподіваного, доказ небаченого» (Св. 11, 1). Ісповідник Віри у сибірській глибинці Советського Союзу Патріарх Йосиф Сліпий залишив могутнє свідцтво усьому людству, християнству загалом та католицизмові зокрема, особливо своїй рідній Українській Греко-Католицькій Церкві (УГКЦ). Завдяки своїй візії «небаченого», він став духовним лідером та невід’ємною частиною історії католицизму. Він – взірць непохитної віри, що допомогла його духовності залишатися вільною в умовах тюремного ув’язнення та пронести бачення світлого майбутнього своєї Церкви через кромішню темряву катакомб.

Ця коротка розвідка аналізує зв’язок поміж Українською Греко-Католицькою Церквою в Сполучених Штатах та життям і місією Його Блаженства Патріарха Йосифа Сліпого. Читач ознайомиться із короткою історією становлення української діаспори в Америці та її боротьбою за збереження національної ідентичности, а також із взаєминами між новонародженою на американському континенті УГКЦ та Патріархом Сліпим і його попередниками. Відтак, буде представлено огляд трьох візитів Блаженнішого до США та його особисті сподівання щодо УГКЦ у цій країні. Однією з найбільших, а навіть ключових, труднощів у діяльності Патріарха Йосифа була боротьба «за збереження неповторного покликання української церкви бути водночас католицькою і помісною» (Jaroslav Pelikan, *Confessor Between East and West – A Portrait of Ukrainian Cardinal Josyf Slipuj* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990), с. 230). Це змагання у дещо пророчому вимірі змалював австралійський письменник Моррис Л. Вест в образі Кардинала Кирила Лакоти, прототипом якого був без сумніву саме Патріарх Йосиф Сліпий. Всесвітньо відомий роман «Постоли рибака» розповідає про єпископа Львівського Кирила, звільненого з Сибіру після довгих літ каторги та обраного на Вселенський Престіл. Новообраний Папа Кирило I оглядає свій герб: «...схрещені ключі святого Петра, здіблений ведмідь на білому полі, над ним – голуб, дух-Утішитель, а внизу – гасло: *Ex Oriente Lux*... Світло зі Сходу. Він одразу затвердив цей герб, який

пробуджував його уяву та почуття гумору. Минуло трохи часу, заки став ведмедем, однак коли зріс, ніщо не могло подолати його. З допомогою Святого Духа, який провадитиме його, він зможе чимало зробити для Церкви. І можливо, Схід тому так довго перебував у темряві, що Захід надав надто локального виміру вселенському Євангелію» (Morris West, *The Shoes of the Fisherman* (New York: William Morrow, 1963), с. 40).

Коротка історія: еміграція та Львівські архієпископи.

Західноєвропейська Католицька Церква ступила на американську землю задовго до утворення Сполучених Штатів. Українці католики натомість прибували головно з теренів Австро-Угорської імперії і почали емігрувати незадовго після 21 грудня 1867 року. Саме того дня було ухвалено тзв. «Грудневу Конституцію» - головні принципи юридичної рівності, свободи слова, преси, зібрань та рухів (ця Конституція внесла поправки до Конституції 1861 року. Принципи 1867 року залишалися в силі до ліквідації дуалістичної монархії 1918 року). Зокрема, Стаття IV про *Основний закон про головні права громадян* вперше визначила цілковиту (хоча з деякими умовами) свободу пересування для усіх підданих Австро-Угорської імперії. У цій постанові зокрема говорилось: «Стаття 4. Свобода пересування осіб та власності у межах території держави не підлягає обмеженню. Усім громадянам, які проживають у громадах і сплачують відповідний податок на нерухомість, бізнес чи прибуток, надається право голосу у виборах до органів місцевого самоврядування [*Gemeindevertretung*] та право бути обраним до даного органу на подібних умовах, як уродженці даної спільноти. Свобода еміграції обмежується державою виключно для військово зобов'язаних. Стягнення податку на еміграцію відбуватиметься виключно за принципом митного тарифу» (*Walter Farleigh Dodd (ed.), Modern Constitutions: A Collection of the Fundamental Laws of Twenty-Two of the Most Important Countries of the World, With Historical and Bibliographical Notes. (Chicago: University of Chicago Press, 1909).*

Це законодавство дало українцям католикам східного обряду, які для Сполучених Штатів були невідомі до часу Громадянської війни, поштовх емігрувати до США. Так почалась слов'янська еміграція з Австро-Угорської імперії, яка привела більшість цих народів до Америки. Ці католики східного обряду почали прибувати до США після тзв. «вирівнювання» (*Ausgleich*) - об'єднання Австрії із королівством Угорщини в 1867 році.

Австро-Угорський компроміс 1867 року (нім.: *Ausgleich*, угор.: *Kiegyezés*) встановлював дуалістичну монархію в імперії. Підписаний імператором Францом Йосифом I і представниками угорського національного руху на чолі з Ференцем Деаком договір визначав рамки нової системи урядування, згідно якої Цислейтанія (Австрійська територія) та Транслейтанія (Угорське королівство) отримували окремі Парляменти на чолі із прем'єр-міністрами (Maria Mayer, *The Rusyns of Hungary – Political and Social Developments 1860-1910*, translated by Janos Boris (New York: East European Monographs, Columbia University Press, 1997).

Українці греко-католики прибували із північно-східного регіону Австро-

лютого 1934 року, *Центральний Державний Архів у Львові*, фонд 451, Греко-католицька богословська академія). Ця відмова імовірно стала джерелом певного напруження між двома молодими церковними провідниками, позаяк о. Сліпий згодом відкинув пропозицію стати єпископом-помічником Владики Богачевського (*Центральний Державний Архів у Львові*, фонд 451, оп. 2, справа 157, с. 2-11).

Впродовж міжвоєнного періоду Українська Католицька Церква делегувала своїх семінаристів на навчання та формацію в «старому краю». Цікавим є випадок Богдана Олеша, який відбував студії в Західній Україні і був змушений повернутися до Сполучених Штатів 1941 року через Китай та Японію. До США він прибув 17 березня 1941 року.

1946 року, коли Українська Греко-Католицька Церква та її Глава Митрополит Йосиф Сліпий були піддані переслідуванням та катакомбному існуванню, Владика Богачевський та решта українських ієрархів інформували світ про положення підпільної Церкви. 12-16 жовтня 1959 року, українські католицькі єпископи зібралися в Римі на священний Синод, у висліді якого видали пастирське послання на відзначення цієї події (цей лист нав'язував до попередніх єпископських конференцій в Римі 1929 та 1932 рр. Українські католицькі єпископи зустрічалися згодом у Вінніпегу (Канада) 1957 р., в Торонто восени того ж, 1957 року, та у Філадельфії 1958 р.). «Відсутність серед нас католицьких владик з католицьких регіонів нашої батьківщини була і є причиною глибокого смутку та журби за долю наших осиротілих єпархій» (Пастирське послання українських ієрархів українському народові з нагоди єпископської конференції в Римі, 12-16 жовтня 1959 року (Вінніпег, Канада: Поступ, 1959), с. 28).

Після звільнення з сибірських лагрів завдяки старанням Президента Кеннеді та інших впливових осіб, Патріярх Йосиф з великим ентузіазмом поринув у працю для своєї Церкви. 1965 року, він чітко висловив свою особисту потребу бути об'єднуючим фактором для Української Греко-Католицької Церкви в усьому світі: «...наші вірні, духовенство та значна більшість ієрархів, перебуваючи в стані роз'єднання в самій Церкві та поміж людьми, бачать спасіння в об'єднанні під проводом Верховного Архієпископа». У цей час, крім цього, Митрополит та Верховний Архієпископ носив уже титул кардинала, що його надав Папа Павло VI, а також (хоча й без згоди Папи Павла VI) титул Патріярха» (Pelikan, с. 189).

З цієї причини Патріярх Йосиф відбув три пастирські візити до Сполучених Штатів: першу – 1968 р., другу – 1973 р., та останню – 1976-77 рр., яка носила чітко виражену мету участі в похороні Митрополита Амбросія Сенишина, ЧСВВ, 6 вересня 1977 року (див. *Litterae-Nuntiae Patriarchae Kioviensis-Halicensis et Totius Rus'* (Rome: Castello Gandolphi, 1976).

У ході цих візит Патріярх заснував парохії та патріярші організації, завданням яких було утривалення церковної спадщини та втримання її єдності. З огляду на те, що Блаженніший Йосиф Сліпий втішався свого роду культом серед своєї пастви завдяки його харизматичній постаті, його опоненти вважали ці заокеанні візити намаганням створити унікальну національну церкву. В серпні 1976 року, секретар Патріярха о. Іван Дацько так відповів на ці хибні припущення: «Усі намагання, проповіді, звернення та пастирські послання Його Блаженства не мають нічого спільного із помилковими припущеннями, що він ніби то намагається створити свого

втішалися обмеженнями, які були накладені при номінації та які позбавляли Владика Ортинського повноти юрисдикції: «Призначення єпископа для русинських греко-католиків було зумовлене особливими потребами цих людей, однак зі збереженням єдності юрисдикції, як зазначено у переліку обмежень цієї номінації» (Annual Meeting of the Archbishops of the U.S. (April 10, 1907), in *Archives of the Archdiocese of Baltimore*, 105 – G5, с. 2).

Єдність юрисдикції надавала певного позитиву до номінації першого східного католицького єпископа в США. Відтак, хоч вона й спричинила чимало болю Владисі Ортинському, який de facto був «єпископом без єпархії», все ж пом'якшувала позицію латинської ієрархії.

Владика Ортинський намагався також надати духовну опіку українцям католикам в Канаді, однак безуспішно. Він піклувався не лише своєю паствою в США, але й підтримував контакт із канадськими поселеннями. Єпископ єпархії св. Альберта в Канаді Еміль Джозеф Легаль запросив Владика Ортинського провести місії для греко-католиків у своїй дієцезії (після смерті єпископа Віталія Джастина Грандена 3 червня 1902 року, Владика Легаль став єпископом єпархії св. Альберта, а 30 листопада 1912 р. його було призначено Архієпископом Едмонтону). Владика Сотер прийняв запрошення, однак Префект Священної Конгрегації пропаганди віри Кардинал Готті у своєму листі з дня 2 лютого 1909 року (протокол №25961) зазначив, що «на даний час, вагомі причини чинять цю візиту несвоєчасною. Його Високопреосвященство наказує, аби Ваше Преосвященство відкликали будь-які приготування у цій справі» (лист з дня 20 лютого 1909 року від Апостольського делегата Діомеде Фальконіо до Владика Ортинського (протокол №1282-d) 1105 North 63rd Street, Philadelphia).

Митрополитові Шептицькому потрібен був дозвіл з Риму на відсутність з Львівської Архієпархії на тривалий час, і окрім справи Владика Ортинського, були труднощі із призначенням канадського єпископа для русинів. Отож, Митрополит Андрей був вельми утішений запрошенням взяти участь у XXI-му Евхаристійному Конгресі, що мав відбутися 6-12 вересня 1910 року в Монреалі (Канада). Для цієї подорожі йому не потрібен був дозвіл з Риму, тому він вважав, що це чудова нагода, аби особисто відвідати канадських та американських єпископів та пропагувати справу Русинської Католицької Церкви.

Під час цієї подорожі, Митрополит Шептицький освятив катедрu у Філадельфії та земельну ділянку під забудову нової семінарії в Йорктоні, штат Вірджинія. Разом із Владикою Ортинським, він відбув поїздку до Канади, сприяючи тим самим призначенню українського католицького єпископа для Канади. Митрополит Андрей вдруге відвідав США 1921-22 року, аби подбати про наступника Владика Ортинського, котрий спочив у Бозі 1916 року. Ця візита стала ключовою у призначенні єпископа Василя Такача (Піттсбург) та Константина Богачевського (Філадельфія).

Саме у цей міжвоєнний час молодий отець Йосиф Сліпий започаткував свій контакт зі Сполученими Штатами. О. Сліпий запросив Владика Богачевського взяти участь у святкуванні Львівської Семінарії 1934 року, однак Владика не прийняв цього запрошення, позаяк ставив фінансові потреби єпархії понад власними (Лист з 3

Угорської імперії, здебільшого із Карпат на пограниччі Галичини та Угорщини. Чимало із них вдавалося до Пеннсилванії для праці у вугільних шахтах цього штату. Тогочасні вугільновидобувні компанії намагалися збільшити свої прибутки, невпинно утискаючи робітників, особливо із організації *Моллі Магвайер*; працьовиті слов'яни відтак стали ідеальним розв'язанням проблеми (у 1905-1908 рр., загальне число іммігрантів - словаків та русинів греко-католиків – сягнуло 215 972. Див. *The Catholic Encyclopedia – Vol. VI* (New York: Encyclopedia Press, 1916), р. 745).

Еклезіологія перших іммігрантів базувалась не стільки на розумінні церковних документів, скільки на благоволінні та пошані до звичаїв. Вони прагнули зберегти свою тотожність, плекаючи традиції як вдома, так і в Церкві. Це прагнення свого зробило їх податними на фальшиві доктрини. Однак, бажаючи зберегти свою ідентичність, ці русини-українці причинилися до універсалізму католицької Церкви.

У своєму декреті про Східні Католицькі Церкви (*Orientalium Ecclesiarum*), Другий Ватиканський собор подав важливе означення: «2. Свята Католицька Церква, яка є містичним тілом Христовим, складається з вірних, які органічно об'єднані у Святому Дусі через віру, таїнства та уряд, і які, входячи у склад різних груп, утримані в єдності завдяки ієрархії, становлять окремі Церкви чи обряди. Між ними процвітає унікальне братерство, яке не лише не нищить єдності Церкви, але навпаки її підкреслює. Адже в природі Католицької Церкви є те, що кожна індивідуальна Церква чи обряд зберігають свої традиції, достосовуючи свій стиль життя до різноманітних потреб часу та місця

3. Ці окремі Церкви, чи то східні, чи західні, попри деякі відмінності в обряді (себто, в літургії, церковних дисциплінах та духовній спадщині), залишаються в однаковій мірі ввірені пасторальній опіці Римського Архієрея, божественно призначеного наступника св. Петра у верховному урядуванні Вселенською Церквою. Тому усі вони втішаються однаковою гідністю так, що жодна із них не є вищою над іншими з огляду на обряд. Їм надані рівні права та обов'язки, навіть у проповідуванні Євангелія у цілому світі (див. Марко, 16:15) під проводом Римського Архієрея (листопад, 1964)».

Втілюючи цю візію «сопричастя Церков», Католицька Церква зафіксувала чимало хвилюючих моментів. Серед деяких католицьких церков існувало хибне переконання про безпідставну вищість латинського обряду над іншими. Вони вірили в те, що місійна праця у світі повинна виконуватися виключно в латинському обряді: «Цю практику відкинуло чимало вірних східного обряду, особливо в Індії, де священників древнього Малабарського обряду примушували перейти на латинський обряд для праці у місійному апостолаті» (Walter M. Abbot 9ed.) and Joseph Gallagher, *The Documents of Vatican II with Notes and Comments by Catholic, Protestant and Orthodox Authorities* (New York: An Angelus Book, America Press Paperback, 1966), с. 374, посилання 7).

Масовий приїзд східних католиків до США в 1880-х роках та їхні потреби у пасторальній опіці кинули виклик ідеї розмаїття. Як можуть співіснувати церкви стількох розбіжних традицій? Неуцтво супроводжувало кожен крок на шляху до

зрозуміння себе та інших. Навіть шанований історик Церкви Роджер Оберт (Roger Aubert) не спромігся відрізнити «національних» латинських парафій від «східних католицьких церков» (Roger Aubert, *History of the Church – Volume VII – The Church between Revolution and Restoration*, edited by Hubert Jedin and John Dolan (New York: Crossroad, 1981), с. 50-132).

Безпосередніми попередниками Патріярха Йосифа Сліпого на Митрополитому престолі Львова були: Митрополит Сильвестер Сембратович (+1898), Митрополит Юліян Куїловський (+1899) та Митрополит Андрей Шептицький (+1944). Усі вони бачили потребу пастирської опіки своїх вірних у будь-якому куточку земної кулі. Цей період засвідчив розвиток інтернаціонального та помісного характеру Української Греко-Католицької Церкви.

При допомозі німецького іммігранта з підросійської Литви Чарльза Райса, який провадив банківський, туристичний та торговельний офіс, галицькі іммігранти в Шенандоа, штат Пеннсильванія, написали відповідного листа до Митрополита Сембратовича, на якого отримали відповідь 24 жовтня 1884 року. З подібним зверненням прислати священиків вони звернулися і до Карпатських єпархій Європи. «Намагайтеся зберігати свій русинський обряд та нашу святу Греко-Католицьку Церкву і милосердний Господь не покине Вас, зішле своє благословення, про яке я молюся і яке Вам засилаю». «Пишу до Вас коротко. Повідомте мене, що Вам потрібно і я намагатимуся допомогти. Нехай Господь подасть Вам усіляке добро і своє благословення. Вітаю Вас ще раз і прошу Вас гідно поводитися: морально, працювати сумлінно, чесно та тверезо, як справжні християни» (Fr. Isidore Sochocky, “Ukrainian Catholic Church of the Byzantine-Slavonic Rite in the U.S.A.,” див. *Ukrainian Catholic Metropolitan See Byzantine Rite U.S.A November 1, 1958 (Byzantine Rite Archeparchy of Philadelphia, 1959)*, с. 200-201. Лист Митрополита згаданий рівнож у спогадах о. Андруховича та в Альманаху Провидіння за 1934 р., с. 86-87).

Митрополит Сембратович відделегував о. Івана Волянського, який став першим українським католицьким священиком, прибувши до США в грудні 1884 року. З початків душпастирювання о. Волянського побутували чутки, що Митрополит Сембратович відкличе його з огляду на протести з боку римокатолицьких єпископів Сполучених Штатів.

Деякі церковні власті особливо завзято чинили опір заангажуванню о. Волянського у членстві «Лицарів Праці», організації робітників, яких підозрювано в участі бунту на площі Гаймаркет в травні 1886 року. Ця таємна організація була заснована 1869 року. У 1884 році, вона перетворилася на унію праці, що спричинило конфлікт із Католицькою Церквою, який тривав до 1886 року, коли Кардинал Гіббонз із Балтимору допоміг в узаконенні її діяльності. В 1890-х роках зростає кількість русинських священиків та вірних в США. Умови функціонування Русинської Церкви були обтяжені відсутністю ієрархічного проводу. Вірні з початку прагнули мати свого єпископа: «уже на початках 1890-х років [русинські греко-католики хотіли] приготувати прохання про призначення єпископа свого обряду до США» (Walter Paska, *Sources of Particular Law for the Ukrainian Catholic Church in the United States* (Washington, D.C.: The Catholic University of America, 1975), с. 34. Див. також “We must, without fail, have our own bishop!”, *Amerikansky Russky Viestnik*, III,

no. 17 (May 8, 1894).

Латинські єпископи бачили сенс у цьому призначенні, однак на загал чинили йому опір. Вони подали сувору оцінку українських католицьких священиків: «На думку архієпископів Сполучених Штатів, присутність посеред нас одруженого духовенства візантійського обряду становить постійну загрозу чистоті нашого неодруженого духовенства, як і є джерелом широкого розголосу серед вірних. Відтак, чимшвидше буде заборонено цю практику, щоб це зло не розрослося до глобальних масштабів, тим краще буде для релігії, позаяк можлива втрата кількох душ візантійського обряду не співмірна із благодаттю, яка випливає з однаковості дисципліни» (*Archives of the Archdiocese of Baltimore*, VI/1, 91 (September 12-13, 1893), с. 5-6).

У світлі цього осуду в середовищі Католицької Церкви США, Митрополит Андрей Шептицький уже на початку своєї діяльності прагнув відвідати Північно-Американський континент, однак, за словами Апостольського Делегата в Оттаві о. Діомеде Фалконіо, кардинал Мечислав Ледуховскі зі Священної Конгрегації пропаганди віри для східних церков «не сприйняв ідею візити монс. Шептицького до Канади» (Лист Архієпископа Фільконіко до В. Градена (Оттава, 18 квітня 1901 р.) з архівів Римо-Католицької Дієцезії Едмонтону).

Митрополит Шептицький бажав відвідати Північну Америку вже 1900 року, однак реалізація цих плянів тривала до 1904 року. Окрім того, канадський архієпископ Аделяр Лангевен із св. Боніфатія надіслав до о. А. Деляра лист, у якому зазначив: «Питання візити Митрополита розглядатиметься в Римі, коли я там перебуватиму цього року» (Лист Архієпископа Лянгевена до о. А. Деляра (св. Боніфатій, 27 лютого 1904 р.) з архівів українських католицьких редемптористів у Вінніпегу). Здається, Священна Конгрегація пропаганди віри для східних церков не бажала дати свого дозволу на цю візиту.

Українська Католицька Церква в Америці болюче відчувала брак церковного проводу. Саме в цей період вірні та духовенство надсилали численні прохання до Риму про створення Патріярхату в Європі та делегування двох єпископів до США. Це, мабуть, була перша згадка про Патріярхат, зроблена Українською Греко-Католицькою Церквою в США (*Унія в Америці* (New York: The National Fund, 1902) с. 3).

Попри ці перешкоди стосовно власної візити та єпископських призначень для українців католиків, Митрополитові Андреєві вдалося вплинути на Апостольську столицю відделегувати двох Апостольських візитаторів до США та Канади в особах о. Андрія Годобая та о. Василя Жолдака. У цей же час, за словами о. Лева Сембратовича, Митрополит Андрей приготував численні меморандуми та петиції з метою переконати Ватикан призначити єпископа для Русинської Церкви в США. Латинські єпископи виступали проти призначення, розцінюючи його як зазіхання на їхню юрисдикцію, та з огляду на зростаючу ксенофобію серед «корінних» американців («Нативізм» як правило означає спротив імміграції або намагання знизити політичний чи легальний статус окремих етнічних та культурних груп, які вважаються ворожими та чужими природній культурі, а відтак не можуть піддатися асиміляції).

Врешті, 1907 року, Владика Сотер Ортинський був номінований єпископом для українців католиків в США. Після цього призначення, латинські єпископи